عنوان مقاله: طراحی شرایط احراز صلاحیت متقاضیان ایجاد و توسعه مراکز و آموزشگاههای کارآفرینی در کشور

نویسنده:

اسدالله کردنائیچ ،احمود احمدپور داریایی و جلیل دلخواه

منبع: دوماهنامه علمی – پژوهشی دانشور رفتار / دانشگاه شاهد / تیر / ۸۶سال چهاردهم / شماره ۲۳

چکیده

- امروزه کارآفرینی، موتور توسعه اقتصادی در کشور محسوب میشود و تمام مسئولان تلاش میکنند کارآفرینی را در کشورشان توسعه بدهند. آموزش کارآفرینی مقوله مهمی است که کشورهای پیشرفته در فرایند توسعه اقتصادی – اجتماعی نسبت به آن توجه جدی مبذول داشته، آموزش و پرورش کارآفرینان را در اولویت برنامه های خود قرار داده اند.

فرایند توسعه اقتصادی – اجتماعی

چکیده

- با توجه به اهمیت فوقالعاده کارآفرینی و ضرورت توسعه آن در کشور، این تحقیق با هدف مطالعه و طراحی مدل شرایط احراز صلاحیت متقاضیان ایجاد و توسعه مراکز و ها آموزشگاه ی کارآفرینی در کشور انجام شده است. در این تحقیق باَ استفاده از مطالعات تطبیقی مراکز موفق کارآفرینی و با توجه به مبانی نظری تعیین شرایط احراز صلاحیت و در نظر گرفتن شرایط بومی و منطقه ای کشو ، ر مدل شرایط احراز صلاحیت متقاضیان ایجاد و توسعه مراکز و ها آموزشگاه ی کارآفرینی طراحی گردیده است

مطالعات تطبیقی

واژگان کلیدی

- کارآفرینی، آموزشگاه کارآفرینی، شرایط احراز صلاحیت، کارآفرینی ی

- سازمان، کار، کیفیت و رقابت در ذهن آنها دگرگون شود که ، بدین ترتیب نقش سنتی مدیر، ا کار مدی خود را از دست میدهد. در چنین شرایطی، کشورها و سازمانها به کارآفرینانی نیاز دارند که بتوانند از طریق خلاقیت و نوآوری، پشتکار، اعتماد به نفس و تحمل ،ابهام خون تازه ای را در کالبد کشور و سازمان به جریان بیندازند.

- ناز ای رو در یک گسترهٔ وسیع، تمام عناصر فعال در صحنه اقتصاد، اعم از مصرفکنندگ ،ان تولیدکنندگان و سرمایه گذاران باید به کارآفرینی ؛بپردازند چرا که دامنه تأثیرات کارآفرینی بر جامعه بسیار وسیع است و از تغییر در ارزشهای اجتماعی گرفته تا رشد شتابان اقتصادی را شامل می دشو . کارآفرینی در هر جامعه سه نقش را ایفا میکند (:۱ موتور توسعه اقتصادی است و رشد و توسعه اقتصادی کشورها را تقویت می ۲کند؛ (میزان بهره وری جوامع را افزایش می دهد و (۳فناوری، محصولات و خدمات جدید را خلق م د

از تغییر در ارزشهای اجتماعی گرفته تا
رشد شتابان اقتصادی

- چیزی که در این خصوص اهمیت دارد این است که علیرغم اهمیت روزافزون این پدیده و نقش فزایندهٔ آن در اقتصاد جهانی، در کشورمان کمتر به این موضوع پرداخته شده است. شرایط اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور ما به گونه ای است که لزوم توجه به حل مشکلات و تنگناها در حال و آینده را طلب میکند.

- ترکیب جمعیتی جوان کشور، ضرورت ایجاد فرصتهای شغلی و نیز جریان مستمر کاهش نقش نفت در اقتصاد کشور، سه عامل عمده ای هستند که موجب می دنشو سیاستگذاران کلان کشور به منبع قابل اتکایی بجز نفت بیندیشند و آن منبع، جز کارآفرینی و مؤلفههای آن، چیز دیگری نخواهد بود.

3

ترکیب جمعیتی جوان کشور، ضرورت ایجاد فرصتهای شغلی و نیز جریان مستمر کاهش نقش نفت در اقتصاد کشور

- آنچه در شرایط سخت کنونی و محیط پیچیده و رقابتی امروز کشور بیش از پیش احساس میشود، پرداختن به مقوله اساسی کارآفرینی است؛ زیرا کارآفرینان با توجه به خصوصیات ممتاز و برجسته خود قادرند در این ،شرایط منابع را برای ایجاد رشد و توسعه در زمینه های تولید و منابع انسانی فراهم کرده، اشتغال و کسب و کار جدید ایجاد کنند و با نوآوریهای صنعتی بر توسعه و دامنه محصولات و خدمات جدید بیفزایند

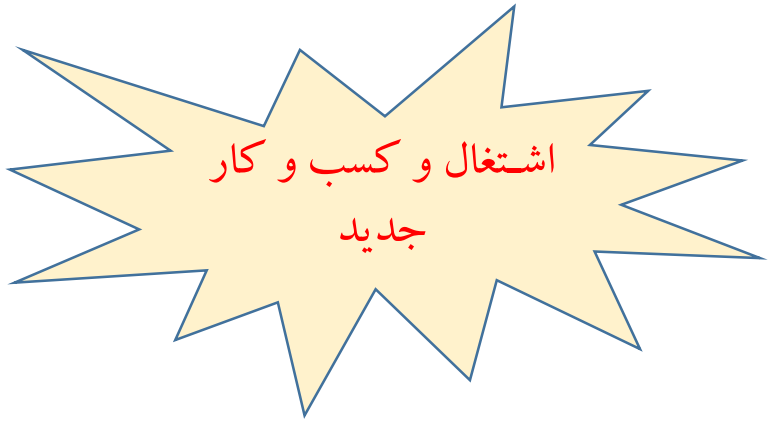

- اهمیت فوق العاده کارآفرینی و ضرورت توسعه آن در کشور، طرح تحقیقاتی مطالعه و طراحی مدل تعیین شرایط احراز صلاحیت متقاضیا ایجاد و توسعه مراکز کارآفرینی در کشور را اجتناب ناپذیر ساخته است. این تحقیق درصدد است از طریق مطالعات تطبیقی مراکز موفق کارآفرینی در کشورهای پیشرفته، مبانی نظری تعیین شرایط احراز صلاحیت، و نیز در نظر گرفتن شرایط بومی و منطقه ای کشور، مدل تعیین شرایط احراز صلاحیت متقاضیان ایجاد و توسعه مراکز کارآفرینی را طراحی کند تا از آن طریق، کارآفرینان آینده کشور تربیت و پرورش داده شوند

- در این مقاله مراحل طراحی مدل شرایط احراز صلاحیت متقاضیا ایجاد و توسعه مراکز کارآفرینی در ،کشور شامل مروری بر ادبیات نظری کارآفرینی، آموزش کارآفرینی، تعیین شرایط احراز صلاحیت متقاضیان ایجاد و توسعه مراکز کارآفرینی، مطالعه تطبیقی موضوع در ده مرکز کارآفرینی موفق در جهان]مرکز مطالعات کارآفرینی دانشگاه بابسون- مرکز کارآفرینی دونالد جونز در دانشگاه کارنگی ملون- موسسه مطالعات کارآفرینی واقع در دانشگاه ایلینویز شیکاگو- مرکز کارآفرینی دینگمن دانشگاه مریلند واقع در کالج پارک – موسسه IC2واقع در دانشگاه تگزاس – موسسه پلی تکنیک رنسلائر- مرکز کارآفرینی جان. اف. باوف واقع در دانشگاه بایلور – مرکز کارآفرینی دانشگاه کلرادو واقع در بولدر – مرکز کارآفرینی سول

- اسنیدر واقع در آموزشکده وارتون دانشگاه پنسیلوانیا – موسسه توسعه کارآفرین هند[، طراحی مدل) اولیه مدل مفهومی(و آزمون آن در یک نمونـه اولیـه از خبرگـان کارآفرینی و طراحی مدل تعیین شرایط احراز صلاحیت متقاضیان، مطالعه میدانی تحقیق، و طراحی نهایی مـدل تعیین شرایط احراز صلاحیت متقاضیان ایجاد و توسعه مراکز کارآفرینی ارائه می .گردد

تعیین شرایط احراز صلاحیت متقاضیان ایجاد و توسعه مراکز کارآفرینی

مروری بر مبانی نظری تحقیق
مفهوم کارآفرینی

- واژه کارآفرینی از کلمه فرانسوی « entreprendreبه معنای »متعهد شدن« (undertakeنشأت گرفته است] [۱ی. ،کارآفرین فرایندی است که در محیطها و مجموعههای مختلف اتفاق می اف ،تد و طی آن تغییرات که در سیستم اقتصادی از طریق نوآوری های افرادی به فرصت های اقتصادی واکنش نشان میدهند، رخ می دهد که این باعث ایجاد ارزش فردی و اجتماعی خواهد شد .

- استیونسون) (Stevensonو همکارانش معتقدند کارآفرینی عبارت از فرایندی است که در آن، فرصتها به وسیله افراد)یا برای خودشان یا برای سازمانهایی که در آن کار می ، (کنند بدون توجه به منابعی که در کنترل آنها است، تعقیب میشود][

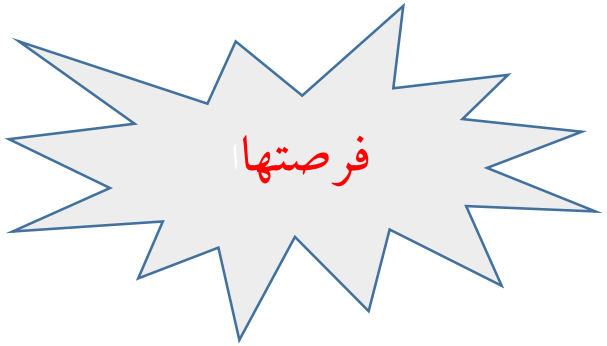

- کارآفرینی مفهوم جدیدی نیست، بلکه ریشه آن به قرن هجدهم باز میگردد، یعنی زمانی که ریچارد کانتیلون (Richard Cantillon) عوامل ا تصادی را به سه دسته تقسیم کرد: ۱مالکان زمین ۲عوامل اقتصادی دستمزد بگیر و ۳آن دسته از عوامل اقتصادی که با قبول خطر در بازار بورس فعالیت میکنند] [. ۴شاید ژان باتیستسی) (Jean Batiste Sayاولین کسی بود که بر نقش حیاتی کارآفرینان در جابه جایی منابع اقتصادی بر اساس اصول بهره وری تأکید دکر] [

جابه جایی منابع اقتصادی بر
اساس اصول بهره وری

- حدود سال ۱۸۰۰میلادی، ژان باتیست سی »کارآفرینی« را مختص فردی میدانست که منابع اقتصادی را از یک حوزه دارای بهرهوری و سود پایین ۀتر به حوز دارای بهرهوری و سود بالاتر منتقل دکر می . با ظهور اصول اقتصادی نئوکلاسیک، مفهوم کارآفرینی و کارآفرین دیگر مورد توجه اقتصاد دانان ،نبود ۴

- زیرا اصول اقتصادی کلاسیک فقط بهدنبال بهینه ساختن منابع موجود برای دستیابی به تعادل و توازن بودند. تمرکز بر بهینه سازی منابع موجود در بطن نیروهای خارجی به نقطه ثقل اصول اقتصادی رایج تبدیل شده بود. شومپتر) (Schumpeterتنها اقتصاددان برجستهای است که با تمرکز تحلیل اقتصادی بر پویاییهای حیات اقتصادی و پویایی های عدم توازن یستا که با توازنی ا دتضاد اشت، از اصول اقتصادی نئوکلاسیک خارج شد. او کارآفرینی را نقطه ثقل تئوری خود در مورد توسعه اقتصادی و سازوکار تغییر اقتصادی میدانست] [.

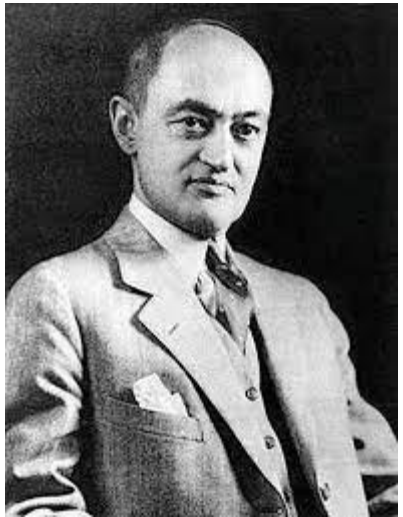

شومپتر

- شومپیتر کارآفرینی را به عنوان نیروی بر هم زننـده هاقتصاد ب کار برد و آن را تحت عنوان »تخریب خـلاق« نامگذاری کرد. کارآفرینی شومپتری، شامل سه ویژگی اساسی است:
۱-کارآفرینی از قبل قابل درک است، اما نمیتوان بـا هب کار بردن قوانین معمولی و با استنباط از حقـایق هموجود ب طور عملی آن را پیش بینی ؛ دکر .
- ۲-کارآفرینی رویدادها و نتایج بلنـد مـدت را شـکل میدهد و برای اینکه موقعیت های مناسبی خلـق کند، موقعیتهای اقتصادی و اجتمـاعی را تغییـر می .دهد
- ۳- کثرت و تکرار رویدادهای کارآفرینانه بـه کیفیـت نسبی نیروها، تصمیمات فرد، اقدامات و الگوهـای رفتاری بستگی دارد]

3

- در عدم توازن پویا، کارآفرینانی خلق میشوند که ترکیبهای جدیدی را در تولیدات معرفی میکنند. شومپیتر بر این نکته اصرار می ورزد که کارآفرین، مدیری نیست که فرایند تولید را نظارت میکند، بلکه تاو فعالی های معمولی را بر مبنای تجارب گذشته انجام میدهد، اما خطر ابهامات را میپذیرد و در فعالیتهایی شرکت میکند که تاکنون انجام نشدهاند.

- به طـور خلاصه، کارآفرین فردی است که »ترکیبات جدیـدی« را در تولید معرفی میکنـد. بنـابراین، کـارآفرین یـک نیروی ناپایدار است که فرایند »تخریب خـلاق« را کـه لازمه توسعه اقتصادی است آغاز می

- کار شومپیتر در مورد توسعه اقتصادی و کارآفرینی تأثیر بسزایی بر آثار بعدی در مورد کـارآفرینی داشـته است، البته شومپتر (مانند ژان باتیـست سـی) مفهـوم کارآفرینی را با فعالیتهای کارآفرینی مرتبط میسـازد که این امر به ترکیبات جدیدی در تولید میانجامـد و ،به همین دلیل برخی از اقتصاددانان نگرشی گسترده تر در قبال کارآفرینی دارند.

تأثیر بسزایی بر آثار بعدی در مورد کـارآفرینی داشـته است

- مثلاً کرزنر (Kirzner) بر لزوم کارآفرینی برای بهره برداری از فرصتهای کشف نشده تأکید میکند ر. ،از سوی دیگ شولتز(Shultz)کارآفرینی را توانایی مقابله با عدم توازن می ،داند نه توانایی پرداختن به ابهامات. هایک (Hayek) نظری مشابه کرزنر دارد و آن را نیرویی پایدار میداند که باعث میشود بازارها به توازن نزدیک تر شوند و این بازارها با هماهنگی بیشتر عمل کنند. ریسک پذیری، نقطه ثقل مفهوم مایسز (Mises) از کارآفرینی است

- اما لینک (Link) و هربرت (Herbret) در تلاش برای ارائه یک تعریف ترکیبی از کارآفرینی هستند که موضوعات مهم تاریخی در مورد کارآفرینی، همچون ریسک، ابهام، نوآوری، درک و تغییر را یکپارچه می .سازد آنان کارآفرین را فردی تعریف میکنند که متخصص

ریسک، ابهام، نوآوری، درک و تغییر

- پذیرفتن مسئولیت اتخاذ تصمیمات قانونی است که بـر محل، نوع و استفاده از کالاها، منابع یـا نهادهـا تـأثیر می .گذارد در اواخر دهه هـشتاد مـیلادی، نویـسندگان علـوم مـدیریت، کـارآفرینی را مـورد توجـه قـرار دادنـد و علیرغم مدت کوتاهی که صرف موضوعات کارآفرینی در مدیریت شده، نتایج گستردهای به دست آمده اسـت
-

- پیتر دراکر ،(Peter Drucker) کارآفرینی را منظری برای تغییر میداند و کارآفرین را فردی میشمرد که همیشه در جستجوی تغییر است، نسبت به آن از خود واکنش نشان میدهد و آن را یک فرصت و شانس میداند. او در درجه اول، مدیریت کارآفرینی را پاسخی به نوآوری، و تمایل به تغییر را یک فرصت میداند، نه یک تهدید، و برای ایجاد یک فضای کارآفرینانه، سیاستها و روش هایی را پیشنهاد میکند. به علاوه او معتقد است معیارهای سیستماتیک برای ارزیابی عملکرد یک شرکت به عنوان یک کارآفرین یا نوآور حیاتی ،بود هدف از آن توسعه عملکرد است. دراکر ساختار سازمانی را مناسبترین فضا برای ایجاد فضای کارآفرینی می داند.

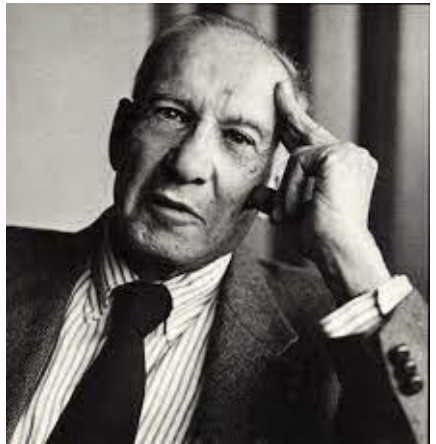

معیارهای
سیستماتیک

- وسپر (Vesper) کارآفرینی را فرایندی میداند که برای شرکتهای معتبر، چه کوچک باشند و چه بزرگ، رقبای جدید و مستقلی را معرفی میکند. او کارآفرینان را افرادی میداند که رقابت را افزایش می ،دهند شرکتهای موجود را به چالش می ،کشانند به دنبال فرصتهای مناسبی هستند تا در محیط بازار نیازهای برآورده نشده را برآورده کنند، فناوریها را منتقل سازند، عقاید جدیدی را خلق و آنها را اجرا کنند، سرمایه گذاری را ترغیب می نک ند؛ و همراه با آن به دنبال مشاغل جدید هستند .

- تیمونز ،(Timmons) کارآفرینی را توانـایی خلـق و ساخت چیزی ارزشمند از هیچ چیز میداند. این مفهوم یعنی شروع، انجام، دستیابی و ایجاد یـک شـرکت یـا سازمان. پینکات(Pinchot) نقـش کـارآفرین را خلـق نوآوری، و نوآوری را یک نوع نابودی خلاقانه میداند. نقش او در موضوع کارآفرینی آن است کـه بـا کمـک واژه کارآفرین، نقـش کارآفرینانـه یـک سـازمان را از سازمانهای بیرون جدا می کند

نقــش کارآفرینانــه یــک ســازمان

- آموزش کارآفرینی و چالشهای پیش روی آن آموزش به معنای معلومات و رشد فکری است که از راه تحصیلات رسمی و غیررسمی و مطالعه میدانی بهدست می آید. اساسی ترین موضوع در خصوص آموزش کارآفرینی ک، تأیید بر این سؤال است که آیا کارآفرینی می تواند آموزش داده شود؟

- وسپر (Vesper) در ۱۹۹۰در یک مطالعه میدانی از اساتید امریکایی دریافت که کارآفرینی میتواند آموزش داده شود. در این بررسی ۹۳درصد پاسخ تأ دهندگان کید کردند که کارآفرینی قابل آموزش دادن است هیلز (Hills) در ۱۹۸۸در بررسی تحقیقاتی از ۱۵دانشگاهی که در زمینه آموزش کارآفرینی پیشرو بودند دریافت که آموزشهای کارآفرینی آگاهی و درک افراد در مورد فرایند شروع کسب و کار و نحوه اداره آن را افزایش میدهد

- مطالعات متعدد)وبر،۱۹۸۰؛ کولینگ، ۱۹۶۴؛ گرانت، ۱۹۸۶؛ مک مالان ولانگ، (۱۹۸۷ حاکی از آن است که نقش و مهارت کارآفرینانه میتواند از نظر تجربی و فرهنگی اکتساب شود و بنابراین این نتیجه حاصل شد که کارآفرینی قابل آموزش بوده، از طریق آموزش میتواند به افراد انتقال داده شود همچنین هانیگ در ۲۰۰۴دریافت که آموزش کارآفرینی آگاهی را بالا می برد و کمک میکند تا در فرایند کارآفرینی بهتر و موفقتر عمل کنند

تجربی و فرهنگی

- کته مهم و قابل توجه در آموزش کارآفرینی این است که در آن، روشهای رسمی و غیررسمی آموزش با هم ترکیب میشوند. روشهای رسمی آموزش کارآفرینی چارچوبهای نظری را برای افراد فراهم میکند و روشهای غیر رسمی آموزش کارآفرینی بر مهارت، نگرش و رفتار تمرکز کرده، موجب ارتقای مهارت، توسعه نگرش و تغییر رفتار افراد می شو ند به طور کلی در آموزش کارآفرینی اهداف متعددی مورد نظر است که برخی از آنها عبارتند از

روشهای رسمی
آموزش کارآفرینی

- کسب دانش مربوط به کارآفرینی،
- ـ کسب مهارت در استفاده از فنون تحلیل فرصتهای اقتصادی و ترکیب برنامههای عملیاتی،
- ـ شناسایی و تحریک استعدادها و مهارتهای کارآفرینانه،
- ـ القای مخاطره پذیری با استفاده از فنون تحلیلی،
- ـ ایجاد همدلی و حمایت برای جنبههای منحصر به فرد کارآفرینی،

- ـ تغییر نگرشها در جهت پذیرش تغییر. با این حال، آموزش کارآفرینی هم اکنون با چالشهای متعدد مواجه شده که عبارتند از
- چالش در ایجاد روششناسیهای تحقیق برای اندازه گیری اثربخشی کارآفرینی،
- چالش در کیفیت مدرسان کارآفرینی،
- چالش در پذیرش آموزش کارآفرینی در دانشکده ها نسبت به کسب و کار،

- چالش در ایجاد یک پیکره عمومی)مشترک(در زمینههای دانشی مختلف،
- چالش در اثربخشی روشها آموزشی،
- چالش در نیازهای یادگیری کارآفرینانی که در حال کار هستند، آن هم متناسب با چرخه عمر کسب و کاری که هماکنون در آن به سر می برند

انواع برنامهها دوره های آموزش کارآفرینی

- هطور کلی تا سال ۱۹۹۱میلادی چهار دسته اصلی از برنامه های آموزشی کارآفرینی شکل گرفت که عبارتند از:
- دسته اول: برنامه هایی که برای »آگاهی و جهتگیری به سوی کارآفرینی« است. هدف این دورهها، افزایش آگاهی، و درک و بینش نسبت به کارآفرینی به عنوان یک انتخاب شغلی برای افراد از تمام اقشار اجتماعی است.

- دسته دوم: برنامه های آموزشی است که »خلق و توسعه شرکتهای جدید« را پوشش می .دهد هدف این دورهها، توسعه قابلیتها، تواناییها و انگیزش افراد است تا به خلق و ایجاد کسب و کار، خوداشتغالی و توسعه شرکتها و کسب و کارها .بپردازند

- دسته سوم برنامه هایی که بـر روی »بقـا و رشـد کسب و کارهای کوچک« متمرکز می شود. هدف این دوره ،ها فراهم آوردن چارچوبهایی است کـه در آن به کارآفرینان کمک میکند تا بتوانند در جهـت بقـای شرکتهاشان تلاش کنند و درصد بهبود و رشد آنهـا برآیند. از دورههای بسیار مورد قبول در این خصوص می توان بـه »دوره رشـد شـرکتهـای کوچـک« در دانشگاه دارهام و دوره »فعالیتهای اقتصادی خـود را بهبود دهید« اشاره کرد که توسط سازمان بین المللـی کار (ILO) در سراسر دنیا اجرا می شود

International Labour Organization

- دسته چهارم: برنامه های «توسعه آموزش کارآفرینی» است. هدف این دوره ها ارائه شیوه های جدید آموزشی و تعیین نقشهای نوین دانشجو و استاد در فرایند آموزش کارآفرینی است. هدف دیگر این برنامه ،ها آموزش و گسترش کمی استادان جدید از

تعیین نقشهای نوین دانشجو و استاد

- میان صنعتگران و دست اندرکاران فعالیتهای اقتصادی برای آموزش کارآفرینی است. نکات کلیدی در تعیین شرایط احراز صلاحیت متقاضیان ایجاد و توسعه مراکز و آموزشگاههای کارآفرینی شرایط احراز صلاحیت متقاضیان ایجاد و توسعه مراکز و آموزشگاههای کارآفرینی، شرح صفات و خصوصیات و مهارتهایی است که یک متقاضی مرکز و آموزشگاه باید دارا باشد تا بتواند با شایستگی از عهده انجام آن برآید

- مدل شرایط احراز صلاحیت متقاضیان مراکز و آموزشگاههای کارآفرینی، از یک طرف، راهنمایی برای انتخاب متقاضیان است و مشخص میکند که باید در جستجوی چه فردی و با چه خصوصیاتی بود، و از طرف دیگر، چون در آن صفات و خصوصیاتی که دارا بودنشان ضروری و مهم شناخته شده تشریح شده، میتوان از آن در طراحی آزمون انتخابی، یعنی آزمونهایی که توانایی متقاضیان مراکز و آموزشگاههای کارآفرینی را م ه یسنجد، استفاد .

مدل شرایط احراز صلاحیت متقاضیان

- همانطور که گفته شد شرایط احراز صلاحیت متقاضیان ایجاد و توسعه مراکز و آموزشگاههای کارآفرینی بنا به تعریف، شرح صفات و خصوصیاتی است که متقاضی مراکز و آموزشکدهها باید دارا باشد تا بتواند با شایستگی از عهده انجام آن برآید. حال این سؤال مطرح میشود که این صفات و خصوصیات را چگونه و به چه طریق میتوان شناسایی کرد؟
- برای این کار معمولاً از سه روش استفاده میشود: ۱) اظهارات صاحبنظران، ۲) استفاده از متون و اسناد و مدارک، ۳) روش ترکیبی

3

- در روش اول (روش قضاوتی) از کارشناسان و متخصصان و خبرگانی که با موضوع مورد نظر آشنایی دارند سؤال میشود کسی که آموزشگاه کارآفرینی به او واگذار میگردد باید دارای چه تحصیلات، تخصصها و مهارتهایی باشد، چه دورههایی را چه گذرانیده باشد و استعداد، هوش و شعورش در حدی باشد تا بتواند با شایستگی عهدهدار آن شود.

- در روش دوم که دشوارتر و سختتر و در عین حال زمانبرتر است، با مطالعه و بررسی متون و اسناد و مدارک و تحلیل آنها، ویژگیها و مهارتهای فردی مورد نیاز تعیین می .گردد

ویژگیها و
مهارتهای
فردی

- روش سوم که منطقیترین روش محسوب میشـود ترکیبی از هر دو روش فوق تاس ، که در آن ابتـدا بـا مطالعه و بررسی متون و اسناد و مدارک، مهـارتهـا و ویژگیهای مورد نیاز استخراج مـیگـردد و سـپس از طریق ارائه نظرهای کارشناسی خبرگـان و متخصـصین کامل میگردد

نتایج حاصل از مطالعه تطبیقی شرایط احراز صلاحیت متقاضیان ایجاد و توسعه مراکز و آموزشگاه ی ها کارآفرینی

- قبل از طراحی مدل مفهومی شرایط احراز صلاحیت متقاضیان ایجاد و توسعه مراکز و آموزشگاههای کارآفرینی در کشور، و پس از مطالعه ادبیات نظری کارآفرینی و مدل شرایط احراز صلاحیت متقاضیان، مطالعه تطبیقی و الگوگیری از مراکز و آموزشگاههای موفق کارآفرینی در سطح جهان مورد توجه قرار .گرفت ، بر این اساس شرایط احراز صلاحیت متقاضیان ایجاد مراکز و آموزشگاههای کارآفرینی در ده مرکز کارآفرینی به دقت مطالعه و بررسی . شد این مراکز :عبارتند از مرکز مطالعات کارآفرینی دانشگاه بابسون، مرکز کارآفرینی دونالد جونز دانشگاه کارنگی ملون، مؤسسه مطالعات کارآفرینی دانشگاه ایلینویز شیکاگو،مرکز کارآفرینی دینگمن دانشگاه مریلند، مؤسسه IC2دانشگاه تگزاس، مرکز کارآفرینی تکنولوژی مؤسسه پلی تکنیک رنسلائر، مرکز کارآفرینی جان .اف. باوف دانشگاه بایلور، مرکز کارآفرینی دانشگاه کلرادو، مرکز کارآفرینی سول اسیندر دانشگاه پنسیلوانیا، و مؤسسه توسعه کارآفرینی هند.

10

- در ادامه بهطور مختصر شرایط احراز صلاحیت متقاضیان ایجاد و توسعه مراکز و آموزشگاههای کارآفرینی این مراکز ارائه می . گردد ،در واقع آغاز هر فعالیت جدید نیاز به امکانات مالی، فیزیکی، تکنولوژیک، انسانی و مدیریتی دارد، یک آموزشگاه کارآفرینی نیز از این قاعده مستثنا نیست. شرایط لازم برای تأسیس چنین مراکزی از نظر مدیران مراکز و آموزشگاههای موفق در جهان به شرح زیر است

- مرکز کارآفرینی دونالد جونز دانشگاه کارنگی ملون شرایط احراز صلاحیت برای ایجاد مرکز کارآفرینی را فه شرح زیر میداند:
- (۱منابع مالی: آنها معتقدند برای شروع کار یک مرکز با حد و اندازههای مرکز کارآفرینی دونالد جونز، به ۳تا ۵میلیون دلار سرمایه اولیه نیاز است؛
- (۲فردی که هم علاقهمند به کارآفرینی باشد و هم در آن دارای تخصص باشد؛
- (۳داشتن امکانات فنی و فیزیکی نظیر کلاسهای استاندارد، کتابخانه، سایتها نی رایآ های، و سالن کنفرانس؛
- (۴ داشتن یک کمیته مشورتی که در تأمین مالی برای مرکز هنقش مهمی به عهده دارد

- طبق اظهار نظر رئیس مرکز کارآفرینی دینگمن دانشگاه مریلند، شرایط احراز صلاحیت برای ایجاد و توسعه مرکز کارآفرینی عبارت است از:
- (۱نیروی انسانی: داشتن مدیر و اساتید موفق و مؤثر که دارای تجربه و تخصص در امر کارآفرینی باشند؛
- (۲منابع مالی: اگر قرار است چنین مرکزی تأسیس شود حتماً باید منابع مالی برای آن فراهم باشد .

- مرکز کارآفرینی IC2دانشگاه تگزاش نیز علاوه بر کارآفرین بودن فرد متقاضی ایجاد این مراکز و آموزشگاهها به ویژگیهای دیگری از جمله کوشا بودن، متعهد بودن، داشتن مهارَتهای رهبری لازم و ... تأکید . کرده است همچنین علاوه بر ویژگیهای عمومی فوق، برخورداری از منابع مالی مناسب که از نظر مسئولین این مرکز حداقل ۵ میلیون دلار است و نیز بهره مندی از نیروی انسانی مناسب و هیأت مشاوره خوب از ضروریات تأسیس چنین مراکزی محسوب شده است

- بقیه آموزشگاههای کارآفرینی شامل مرکز مطالعات کارآفرینی بابسون، مرکز مطالعات کارآفرینی ایلینویز، مؤسسه پلیتکنیک رنسلائر، مرکز کارآفرینی .جان .اف باوف دانشگاه بایلور، مرکز کارآفرینی دانشگاه کلرادو، مرکز کارآفرینی سول اسنیدر و مرکز توسعه کارآفرینی هند، به طور مشترک به موارد زیر تأکید دارد:

- ۱) داشتن منابع مالی که بسته به نوع فعالیتهای مرکز و منطقهای که در آن قرار دارد متفاوت خواهد بود؛
- ۲) فردی که آموزشکده کارآفرینی را ایجاد میکند باید کارآفرین، متخصص و با تجربه باشد و علاوه بر آن دارای بینش لازم جهت اداره مؤسسه باشد؛
- ۳) از نیروی انسانی مناسب و کادر قوی هیأت علمی و اجرایی برخوردار باشد؛
- ۴) از منابع فیزیکی و فنی مورد نیاز مانند سایتهای رایانه ای، کلاسهای استاندارد، کتابخانه و ... برخوردار باشد

کادر قوی هیأت علمی و اجرایی

- برای طراحی مدل شرایط احراز صلاحیت متقاضیان ایجاد و توسعه مراکز و آموزشگاههای کارآفرینی، از نتایج مطالعه تطبیقی فوق و مبانی نظری تحقیق استفاده . گردید از شاخصهای بهدست آمده از مطالعه تطبیقی و مبانی نظری تحقیق در قالب منابع مالی و انسانی و نیز امکانات فیزیکی و فنی برای طراحی مدل مفهومی تحقیق استفاده گردیده است

منابع مالی و انسانی و نیز
امکانات فیزیکی و فنی

روش تحقیق

- تحقیق حاضر از نظر هدف، کاربردی است. همچنین بر اساس چگونگی بهدست آوردن دادههای مورد نیاز، تحقیقات علمی به دو دسته تقسیم میشوند: تحقیق)توصیفی غیر آزمایشی(و تحقیق آزمایشی. روش آزمایشی به منظور برقراری رابطهٔ علت و معلولی میان دو یا چند متغیر استفاده می شود.

- تحقیق توصیفی نیز شامل مجموعه روشهایی است که هدف آنها توصیف کردن شرایط یا پدیدههای مورد بررسی است. اجرای تحقیق توصیفی میتواند صرفاً برای شناخت بیشتر وضع موجود یا یاری دادن به فرایند تصمیم گیری باشد. تحقیق توصیفی به تحقیقات پیمایشی، همبستگی اقدام پژوهی، بررسی موردی و پس رویدادی (علی– مقایسهای) تقسیم میشود .تحقیق حاضر از نوع توصیفی و از شاخه پیمایشی .است

تحقیق توصیفی به تحقیقات پیمایشی، همبستگی اقدام پژوهی، بررسی موردی و پس رویدادی (علی– مقایسهای) تقسیم میشود

- ابزار جمع آوری داده ها در این تحقیق، مطالعات ،ای کتابخانه مصاحبه و پرسشنامه بوده است. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات حاصل از مصاحبه و ،نظرسنجی از روش تحلیل محتوا استفاده گردیده و در مورد پرسشنامه از روشهای آمار استنباطی نظیر آزمون میانگین و آزمون فریدمن استفاده شده است

- جامعه آماری تحقیق در قسمت آزمون، اولیه خبرگان کارآفرینی و در قسمت مطالعه میدانی، مراکز فنی، تخصصی و مدیریتی و سازمانهای سیاستگذار آنها در کشور بوده است. نمونه آماری تحقیق در قسمت آزمون اولیه مدل، شش نفر از خبرگان کارآفرینی در کشور و در قسمت مطالعه میدانی مرکز فنی – تخصصی و مدیریتی و سازمانهای سیاستگذار آنها . بوده است واحد آماری این قسمت رؤسا و معاونین مراکز فنی – تخصصی و مدیریتی و مراکز سیاستگذاری آنها . بود

- در این تحقیق برای نمون ی ه ،گیر از روش نظـری یـا قضاوتی استفاده شده است. هر گاه بخشی از یک جامعه آمــاری بــر اســاس داوری و قــضاوت خبر گــان و متخصصان آن حوزه برای بررسی انتخاب شوند، چنین نمونه ای نظری یا قضاوتی نامیـده مـیشـود .

نظری یا قضاوتی

- در خصوص بررسی اعتبار ابزار اندازهگیری تحقیق باید گفت که یکی از روشهای بررسی اعتبار م ،دل استفاده از تکنیک دلفی .است در خصوص مدل نظری این تحقیق نیز همانطور که تشریح گردید مدل پیشنهادی اولیه با استفاده از نظر خبرگان و سیاستگذاران و افراد کلیدی درسازمانهای سیاستگذار در امر کارآفرینی اصلاح و نهایی گردید

مراحل تحقیق

- ،در این تحقیق پس از مطالعه مبانی نظری کارآفرینی و آموزش کارآفرینی و برای استخراج هر چه بهتر شرایط احراز صلاحیت متقاضیان ایجاد مراکز و آموزشگاههای کارآفرینی ۱۰ مرکز و آموزشگاه موفق کارآفرینی در جهان نیز شناسایی گردید و شرایط احراز صلاحیت ها متقاضیان آن مراکز در آن کشور مورد مطالعه و بررسی . تقرار گرف با عنایت به مطالعات تطبیقی انجام گرفته و مبانی نظری تعیین شرایط احراز صلاحیت، مدل اولیه تعیین شرایط احراز صلاحیت، به عنوان مدل مفهومی طراحی و تدوین گردید

- سپس مدل مفهومی طراحی شده مورد نظرسنجی متخصصان و خبرگان کارآفرینی قرار گرفت. بدین منظور این اشخاص اخذ گردید و اصلاحات لازم جهت بهبود مدل طراحی شده به عمل آمد. پس از اعمال اصلاحات لازم، مدل طراحی شده به صورت مطالعه میدانی مورد نظرسنجی رؤسا و معاونین ۲۴ مرکز فنی، تخصصی و مدیریتی در سطح کشور و پنج نفر از مدیران و خبرگان سازمان یها سیاستگذار این مراکز قرار گرفت و نظرهای آنان اخذ شد . با توجه به نظر اصلاحی عنوان شده، مدل نهایی تعیین شرایط احراز صلاحیت متقاضیان ایجاد و توسعه مراکز و آموزشگاههای کارآفرینی طراحی و تدوین گردید

بررسی و بحث

طراحی مدل مفهومی شرایط احراز صلاحیت متقاضیان ایجاد و توسعه مراکز و آموزشگاههای کارآفرینی و تست مدل در یک نمونه اولیه پس از مطالعات نظری در خصوص کارآفرینی و شرایط احراز صلاحیت متقاضیان ایجاد مراکز کارآفرینی و نتایج حاصل از مطالعه تطبیقی نمونههای موفق خارجی و نمونههای مشابه داخلی و نیز مصاحبه با خبرگان کارآفرینی و مراکز سیاستگذاری و پشتیبانی ،تخصصی مدل مفهومی تحقیق طراحی گردید. شکل شماره ۱مدل شرایط احراز صلاحیت متقاضیان مراکز و آموزشگاههای کارآفرینی را نشان می .دهد

مطالعه تطبیقی نمونههای موفق خارجی

تحصیلات			
تجربه			
دوره‌های نوآوری			
سابقه نوآوری			
ویژگی‌های کارآفرینی			
مهارت‌های مدیریتی			
منابع مالی			
امکانات فنی و فیزیکی			
نیروی انسانی خبره			
◆	توسعه یافته	نسبتاً محروم	محروم
	نوع منطقه		

شرایط متقاضی

شکل ۱: مدل شرایط احراز صلاحیت متقاضیان ایجاد و توسعه مراکز و آموزشگاه‌های کارآفرینی

تعاریف نظری و عملیاتی

- در ادامه، تعاریف نظری و عملیاتی هر یک از متغیرهای مدل شرایط احراز صلاحیت متقاضیان ایجاد و توسعه مراکز و آموزشگاههای کارآفرینی ارائه می :گردد :
- تحصیلات دوره های آموزش رسمی و بلند مدت که منجر به مقطع تحصیلی میشود. آخرین مدرک تحصیلی فرد چیست؟

کارآفرین بودن: کارآفرین کسی است که متعهد میشود مخاطرههای یک فعالیت اقتصادی را سازماندهی، اداره و تقبل کند)و بستر

تعاریف نظری و عملیاتی

- منابع مالی مجموعه داراییهای نقدی و غیر نقـدی که متقاضی در اختیار دارد (عملیات.)
- تجربه: میزان سنوات کـاری در یـک شـغل معـین بـه تفکیک مشاغل آموزشی، اجرایی، تحقیقاتی و مدیریتی. دورههای آموزشی گذرانده:
- الـف) راکلیـه تجارب کاری و دانش تخصصی مدیریتی که مـدیر بـر اسـاس دورههـای آموزشـی رسـمی بـهدسـت آورده اسـت.
- ب) امتیازی است که مدیر بر اساس شاخصهایی مانند توانایی انجام کار با دیگران، تقسیم کار، ایجاد انگیـزه در کارکنان، میزان آشنایی با رایانه، مهارتهـای فنـی مرتبط و توانایی درک فرصتهـای کـاری جدیـد، بـر اساس طیف لیکرت و توسط پرسشنامه کسب میکند

مهارتهـای فنـی مرتبط

تعاریف نظری و عملیاتی

- تیم همکاران (تیم آموزشی، نیروی انسانی):
- الف) کارکنان کلیدی که مسئولیتهای اساسی مؤسسه آموزشی کارآفرینی را بر عهده دارند؛ ب) کارکنانی که بر حسب میزان تجربه و آشنایی با مقوله کارآفرینی، حایز صلاحیت برای احراز مشاغل کلیدی مؤسسه آموزش کارآفرینی شناخته م د یشون . تعریف عملیات کارآفرین :ی متغیری است که بر حسب شاخصهایی مانند تعداد کالاهای جدید (ارائه شده) ، طراحی روش جدید انجام کار، طراحی خدمات جدید، کشف و گشایش بازارهای تازه، یافتن منابع جدید و ایجاد تشکیلات جدید در صنعت و همچنین بر اساس مؤلفههایی مانند ریسکپذیری و تحمل ابهام که مدر قالب قیاس لیکرت و پرسشنامه سنجیده میشود، تعیین می گردد

کشف و گشایش
بازارهای تازه

- امکانات فیزیکی، شامل تعداد کلاسهای آموزشی استاندارد، وجود کتابخانه و ساختمان مناسب از جمله فضای استاندارد برای تشکیل کلاسها، کتابخانه، سالن کنفرانس، واحدهای اداری، آزمایشگاه و نیز تجهیزات آزمایشگاهی و رایایه ها همانطور که ملاحظه میشود شرایط به دو دسته شرایط خاص و شرایط عمومی تقسیم شدهاند. منظور از شرایط عمومی، شرایطی است که فرد متقاضی حتماً باید حداقلهای آنها را داشته باشد و شرایط خاص شرایطی هستند که امکان همپوشانی دارند و اگر یکی از آنها وجود نداشته باشد با تکیه بر دیگری می توان آنرا پوشش داد

- همانگونه که قبلاً بیان گردید، آغاز هر فعالیت جدید به امکانات مالی، فیزیکی، تکنولوژیک، انسانی و مدیریتی نیاز دارد و یک مرکز و آموزشگاه کارآفرینی نیز از این قاعده مستثنا نیست. بدین منظور در مدل شرایط احراز صلاحیت طراحی شده، شرایط متقاضی به دو دسته تقسیم شده است. ،دسته اول شرایط عمومی متقاضی است که در آن، میزان تحصیلات فرد)دیپلم، لیسانس، فوق لیسانس و دکتری( )، تجربه تجربه آموزشی، اجرایی، تحقیقاتی، مدیریتی و کارآفرینی(،دورههای آموزشی گذرانده شده)دوره آموزشی مدیریت، رایانه، زبان انگلیسی، تخصصی و کارآفرینی(،)نوآوری برای تشخیص حد نوآوری متقاضی از مؤلفههای کارآفرینانه نظیر ارائه طرح جدید، روش جدید انجام کار و سابقه ایجاد شرکت استفاده گردید(،

- ویژگیهای کارآفرینی که در آن میزان تحمل ابهام، کانون کنترل درونی، پشتکار، اعتماد به نفس و ریسکپذیری متقاضی سنجیده می شود ،
- مهارتهای مدیریتی که در آن مهارتهای ادراکی و مفهومی، توانایی درک فرصتهای کاری جدید، توانایی تدوین استراتژی و توانایی تشخیص نقاط قوت و ضعف ،(سازمان مهارتها)ی انسانی توانایی انجام کار با دیگران و ایجاد انگیزه در کارکنان)، و مهارتهای فنی

- تقسیم کار، میزان آشنایی با مهارتهای فنی مربوط به کار، میزان آشنایی با رایانه، اینترنت و ... مورد بررسی و سنجش قرار میگیرد.

- ،دسته دوم شرایط خاص یا اختصاصی است که منابع مالی مورد نیاز آغاز به کار یک مرکز کارآفرینی، امکانات فنی و فیزیکی شامل کتابخانه، سالن کنفرانس، آزمایشگاه، تعداد کلاس، تعداد رایانه و ساختمان اداری و منابع انسانی خبره شامل تعداد اساتید و مدیران اجرایی را در بر می گیرد

- همچنین برای اینکه مدل طراحی شده از انعطاف لازم برخوردار باشد، تلاش گردید تا مدل شرایط احراز صلاحیت متقاضیان مراکز و آموزشگاههای کارآفرینی با توجه به متقاضیان خاص کشورمان و شرایط اجتماعی و فرهنگی آن باشد و طوری طراحی گردد که با شرایط بومی کشورمان انطباق داشته باشد. بدین منظور مدل طوری طراحی شد که شرایط احراز متقاضیان این مراکز با توجه به نوع منطقهای که قرار است آن مراکز در آنجا ایجاد شود، باشد

- و بـر ایـن ،اساس مناطق مختلف کشور به سه منطقه توسعه یافته، نسبتاً محروم و محروم تقسیم گردند تا بتوان بـر مبنـای نوع منطقه، شرایط احراز صلاحیت متقاضـیان)شـرایط عمومی و اختصاصی(ایجاد مراکـز و آموزشـگاههـای کارآفرینی را مورد مطالعه و بررسی قـرار دا ،ده تعیـین دکر]تقسیم مناطق به سه منطقـه توسـعه یافتـه، نـسبتاً محروم و محروم بر اساس تقسیم بندی سازمان مدیریت و برنامهریزی کشور می باشد

- پس از طراحی مدل مفهومی، مدل طراحی شـده در قالب یک پرسشنامه در یک نمونه اولیه که شامل ۶ نفر از خبرگان و صاحبنظران کارآفرینی بودند مورد تجزیه و تحلیل و نظرسنجی قرار گرفت و مصاحبههایی با هـر یک از آنها انجام شـد. بـرای تجزیـه و تحلیـل نظـر خبرگان کارآفرینی از روش تحلیل محتوا استفاده شـده است

- تقریباً تمام صاحبنظران و خبرگان کارآفرینی، مـدل مفهومی طراحی شده و مؤلفههای آن را بهطور ضـمنی ،تأیید کردند اما نظرهای ارزشمندی نیز وجود دارد که ،در نهایت منجر به جرح و تعـدیل و بهبـود در مـدل مفهومی طراحی شده گردید

جرح و تعـدیل و بهبـود
در مـدل مفهومی

- یکی از نکات مهم که خبرگان و متخصصین کارآفرینی به آن اشاره داشتند در خصوص امکانات فیزیکی و فنی و تعداد استاد و مسئول اجرایی بود. آنها معتقد بودند در خصوص تعداد کلاس، رایانه، استاد و مسئول اجرایی، نسبتهای استاندارد آموزشی وجود دارد که باید از آنها استفاده کرد. ،برای مثال تعداد کلاس به ازای هر ۱۸فراگیر یک کلاس، و تعداد استاد به ازای هر ۱۸فراگیر یک استاد. در مورد مسئول اجرایی اعتقاد بر آن بود که به ازای هر ۱۰فراگیر یک مسئول اجرایی لازم است

امکانات فیزیکی و فنی
و تعداد استاد و مسئول
اجرایی

- در این خصوص، نظر خبرگان بسیار صحیح و منطقی ،است اما این نکات هنگامی قابلیت اجرایی دارند که آموزشگاه راهاندازی شده و عملاً دورههای آموزشی را ،اجرا کند در حالیکه ما هنوز نمیدانیم چند نفر فراگیر در آموزشگاه ثبت نام خواهند کرد تا بتوان بر مبنای آنها، تعداد کلاس، رایانه، استاد و مسئولین اجرایی را تعیین کرد..

- نکته بسیار مهمی که این تحقیق بهدنبال آن است یافتن حداقل لازم و ضروری در خصوص تعداد کلاسها، رایانه، استاد و مسئولین اجرایی است. برای مثال، وزارت آموزش و پرورش برای افرادی که متقاضی تأسیس مدارس غیر انتفاعی هستند شرایطی را تعیین کرده که در آنجا هم به ذکر حداقلها اکتفا شده است و بقیه موارد به شرایط مدرسه و تعداد دانشآموزان بستگی دارد

- نکته مهم دیگر که خبرگان کارآفرینی به آن اشـاره کردند ضریب اهمیت عوامل و شاخصهـای اصـلی و فرعی شرایط احراز صلاحیت متقاضیان بود. آنها معتقد بودند ضریب اهمیت عوامل یکـسان نیـست و اهمیـت برخی از عوامل و شاخصها نسبت بـه بقیـه بـیشتـر خواهد بود.

- این مورد نکتهای بود که در هنگام طراحی مدل مفهومی به آن توجه نشده بود. برای رفع این اشکال و اعمال نکته کلیدی فوق، تلاش گردید تا با حفظ محتوای پرسشنامهٔ تعیین شرایط احراز صلاحیت، سؤالاتی به پرسشنامه و اضافه اصلاحات لازم نیز در آن دو اعمال شد
-

مطالعات میدانی تحقیق و شرایط احراز صلاحیت متقاضیان ایجاد و توسعه مراکز و آموزشگاههای کارآفرینی

- پس از نظر سنجی از خبرگان کارآفرینی و در نظر گرفتن استدلاهای مطرح شده در مصاحبه ها، مدل شرایط احراز صلاحیت متقاضیان ایجاد و توسعه مراکز و آموزشگاههای کارآفرینی و مؤلفههای آن مورد تجدید نظر و اصلاح قرار گرفت. مرحله بع ،دی مطالعه میدانی تحقیق بود که بایست مدل طراحی شده مورد نظرسنجی مدیران و معاونین ۲۴مرکز فنی – تخصصی و مدیریتی و ۵سازمان به عنوان سیاستگذاران این مراکز در سطح کشور قرار گیرد تا بتوان از تجارت و دیدگاههای این مدیران برای بومی کردن مدل طراحی شده سود جست. ،بدین منظور مراکز فنی–تخصصی و مدیریتی طوری انتخاب شدند که هم تمام مناطق مختلف کشور در آن لحاظ بشود و هم از نظر نوع فعالیت ی، مراکز باشند که مبنای فعالیت آنها آموزشی است

•

- بدین ترتیب مناطق کشور به سه منطقه توسعه یافته استان های تهران ، اصفهان ، فارس آذربایجان شرقی و خراسان ، نسبتاً محروم مانند استان های مازندران، گیلان، مرکزی، یزد، خوزستان و آذربایجان غربی و محروم مانند استان های ایلام، بوشهر، هرمزگان، کردستان و کرمانشاه تقسیم شدند و بر مبنای آن از استان های منطقه توسعه یافته، استان های تهران، اصفهان و آذربایجان شرقی، از منطقه نسبتاً محروم، استانهای مازندران و خوزستان و از منطقه محروم، نا است های بوشهر و کرمانشاه برای انجام مطالعه میدانی تحقیق انتخاب شدند

- مراکز و آموزشگاه یها فنی – تخصصی و مـدیریتی نادر سطح است ،ها شامل مراکز آموزش مدیریت دولتی، ادارات کل سـازمان فنـی و حرفـهای، دانـشکدههـای مــدیریت دانــشگاههــای دولتــی، و ســایر مؤســسات ،آموزشی مانند مؤسسه آموزشی نظام الملک (وابسته به وزارت صنایع ومعادن)، دانشگاه اسلامی کار (وابـسته به وزارت کار و امور اجتماعی)، مؤسسه عـالی جهـاد دانشگاهی، مؤسسه آموزشی شـرکت احـداث صـنعت)وابسته به وزارت صنایع و معادن(، مؤسسه تحقیقات و آمـوزش مـدیریت (وابـسته بـه وزارت نیـرو)، مرکـز پژوهش و مهندسی جوش ایـران (وابـسته بـه وزارت صنایع و معادن)، سازمان مدیریت صـنعتی اصـفهان و، مرکز کارآفرینی دانشگاه تربیت د

- در خصوص مراکز سیاستگذار و پشتیبانی ۀکنند مراکز فنی، تخصصی و مدیریتی، مراکز سیاستگذار زیر انتخاب گردیدند:
-

. ۱سازمان آموزش فنی و حرفه ای)کشور زیر نظر وزارت کار و امور اجتماعی ،(

. ۲سازمان مدیریت و برنامه ،ریزی کشور

۳-شورای مرکزی توسعه کارآفرینی در دانشگاه ،ها

۴- وزارت صنایع و معادن،

.۵وزارت علوم، تحقیقات و فن .وری

- با مشخص شدن اسامی مراکز فنـی – تخصـصی و مدیریتی و مراکز سیاستگذار آنها در سه منطقه کشور، مصاحبه هایی با رؤسا و معاونین این مراکز انجام شـد. پس از اتمام مطالعات میدانی و جمع آوری اطلاعـات حاصل از نظرسنجی، نظر مدیران این مراکز مورد بحث

- و بررسی و تحلیل محتوا قرار گرفت. با توجه به اینکه کلیت ساختار سازمانی طراحی شده و اهداف و شرح ه وظایف بخش أای آن مورد تایید مصاحبه شوندگان واقع شده بود، تلاش گردید تا برای بهبود ساختار طراحی شده، تغییرات و اصلاحات لازم اعمال گردد. ،در ادامه نکات مهم مطرح شده بهوسیله مدیران مراکز فنی – تخصصی و مدیریتی و مراکز سیاستگذار آنها بهطور اجمال توضیح داده میشود

بهبود ساختار طراحی شده

- یکی از موضوعات مهم مطرح شده در مصاحبهها که مورد تأکید اکثر مدیران بود، منابع مالی مورد نیاز برای آغاز کار مرکز و آموزشگاه کارآفرینی بود. در واقع آنها معتقد بودند مهمترین مؤلفه برای شرایط احراز صلاحیت متقاضیان ایجاد این مراکز، در **اختیار داشتن منابع مالی** است

- نکته مهم دیگر که مدیران مراکز فنی، تخصصی و مدیریتی و مراکز سیاستگذار این مراکز به آن اشاره داشتند این بود که یکی از شرایط اصلی احراز صلاحیت متقاضیان مراکز کارآفرینی در اختیار داشتن کادر هیأت علمی و استفاده از اساتیدی است که در کنار جنبههای تئوریک و نظری، خودشان دارای سوابق علمی مناسب در زمینه کارآفرینی باشند

- سایر نظرهای مدیران مراکز فنی – تخصصی و مدیریتی و مراکز سیاستگذار این مراکز در پرسشنامه تعیین شرایط احراز صلاحیت بیان گردید که پس از جمع آوری پرسشنامه ها و تجزیه و تحلیل داده های آن، مدل نهایی شرایط احراز صلاحیت متقاضیان ایجاد و توسعه مراکز و آموزشگاههای کارآفرینی طراحی و تدوین گردید

نتایج مطالعات میدانی

- نتایج مطالعات میدانی و تجزیه و تحلیل مصاحبهها و پرسشنامههای تحقیق، بیانگر آن است که حداقل میزان تتحصیلا متقاضیان ایجاد و توسعه مراکز آموزشگاههای کارآفرینی در مناطق توسعه یافته نَسبتاً محروم و محروم، لیسانس است. حداقل میزان تجربه لازم برای متقاضیان ایجاد و توسعه مراکز و آموزشگاههای کارآفرینی در مناطق مختلف در)جدول ۱(ارائه گردیده است

جدول ۱: حداقل میزان تجربه

تجربه / منطقه	تجربه آموزشی	تجربه تحقیقاتی	تجربه کارشناسی	تجربه مدیریتی
توسعه یافته	۵	۳	۵	۳
نسبتاً محروم	۴	۲	۴	۳
محروم	۳	۲	۳	۳

- لازم به ذکر است که میانگین دقیق میزان تجربه برای منطقه توسعه یافته بهترتیب عبارت ا :ست از ، ۴/۵۳، ۳/۳۹، ۳/۴۲برای منطقه نسبتاً محروم: ۳/۶ ۲/۶۴ .و ۳/۷۱ و ۲/۷۱ ؛ و برای : منطقه محروم ۳/۱۷ و ۲/۲۵ و ۳/۲۱ و ۲/۲۱ اعداد فوق گرد و در جدول قرار داده شده اند

سابقه نوآوری متقاضیان ایجاد و توسعه مراکز و آموزشگاهها ،ی کارآفرینی از نظر سابقه ارائه طرح جدید، ارائه محصول یا خدمت جدید، ارائه روش جدید انجام کار و ایجاد شرکت برای مناطق مختلف به شرح جدول۲ است.

جدول ۲: سابقه نوآوری متقاضیان ایجاد مراکز کارآفرینی

ویژگی‌های نوآورانه / منطقه	سابقه ارائه طرح جدید	سابقه ارائه محصول یا خدمت جدید	سابقه ارائه روش جدید انجام کار	ایجاد شرکت
توسعه یافته	۲	۱	۲	۱
نسبتاً محروم	۱	۱	۱	۱
محروم	۱	۱	۱	۱

- ذکر این نکته ضروری است که دارا بودن یکی از ویژگیهای نوآوری جدول (۲) برای این عالم (سابقه نوآوری) کفایت می .کند به ،عبارت دیگر اگر کسی در منطقه توسعه یافته ۲طرح جدید را ارائه کرده باشد حتی اگر سابقه ارائه محصول یا خدمت جدید، روش جدید انجام کار و ایجاد شرکت را نداشته باشد، این اقدامات به عنوان سابقه نوآوری مورد قبول است. یا اگر فردی در منطقه محروم فقط ۱ محصول جدید را ارائه کرده و در سایر موارد سابقهای نداشته باشد، همان ۱ مورد برای او کفایت می کند.

- میانگین دقیق اع بهداد دست آمده از نتایج پرسشنامه در خصوص سابقه نوآوری متقاضیان به ترتیب عبارت است از: در منطقه توسعه یافته ۲/۲۱ و ۱/۴۲ و ۲/۰۳ و ۱/۳۵ در منطقه نسبتاً محروم ۱/۳۹ و ۰/۹۶ و ۱/۴۶ و ۰/۹۲ در منطقه محروم ۱/۱۷ و ۰/۸۲ و ۱/۳۹ و و ۰/۷۸ تمام میانگینها گرد و در جدول (۲) قرار داده شده اند.

- میزان دارا بودن ویژگیهای کارآفرینانه متقاضیان)میزان تحمل ابهام، کانون کنترل درونی، پشتکار، اعتماد به نقس و ریسکپذیری(که در قالب طیف پنجگانه لیکرت مورد بررسی قرار گرفته است بهصورت جدول (۳) است

جدول ۳: ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینان

عامل	میزان
تحمل ابهام	زیاد
کانون کنترل درونی	زیاد
پشتکار	بسیار زیاد
اعتماد به نفس	بسیار زیاد
ریسک‌پذیری	زیاد

- در واقع طیف پنج گزینهای پرسشنامه از خیلی کم تا خیلی زیاد، و نمره داده شده به آنها به ترتیب از ۱ تا ۵بوده است. میانگین دقیق اع بهداد دست آمده از نتایج پرسشنامه در خصوص میزان دارا بودن ویژگیهای کارآفرینانه متقاضیان ایجاد و توسعه مراکز و آموزشگاههای کارآفرینی به ترتیب عبارت است از: ۴/۲۱ و ۴/۳۵ و ۴/۷۵ و ۴/۱ که ابتدا اعداد بهدست آمده گرد شده و پس از تبدیل آنها به عبارات خیلی کم تا خیلی زیاد، در جدول (۳) قرار داده شدهاند.

- میزان دوره های آموزشی مدیریت، رایانه، زبان انگلیسی و کارآفرینی گذرانده شدهٔ متقاضی ایجاد و توسعه مراکز و آموزشگاههای کارآفرینی در مناطق مختلف در یک طیف پنج گزینهای از خیلی کم تا خیلی زیاد مورد پرسش قرار گرفته بود. نتایج حاصل از دادههای پرسشنامه در این مورد در جدول (۴) نشان .داده شده است

ETS

TOEFL®

جدول ۴: میزان دوره‌های آموزشی گذرانده شده کارآفرینان

نوع دوره / منطقه	مدیریت	رایانه	زبان انگلیسی	کارآفرینی
توسعه یافته	زیاد	زیاد	زیاد	زیاد
نسبتاً محروم	متوسط	متوسط	متوسط	متوسط
محروم	متوسط	متوسط	متوسط	متوسط

- در این سؤال نیز به هر یک از گزینهها از خیلی کم تا خیلی زیاد نمرهٔ ۱تا ۵داده شده است. میانگین دقیق بهاعداد دست آمده از دادههای پرسشنامه در این مـورد در هر یک از مناطق به ا ترتیب عبارت ست از: در منطقه توسعه یافته ۳/۵ و ۴/۱۷ و ۴/۳۵ منطقه نسبتاً محروم ۲/۷۸ و ۳/۳۲ و ۳/۴۲ ؛ و در منطقه محروم ۲/۸۲ و ۳/۳۵ و ۳/۴۵ ابتدا اعداد فوق گرد، و پس از تبدیل آنهـا بـه عبارات خیلی کم تا خیلی زیاد در جدول (۴) قرار داده شده اند

- نیروی انسانی خبره و تعداد اعضا هیأت علمی قوی که باید متقاضی ایجاد و توسعه مراکز و آموزشگاههای کارآفرینی در هر یک از مناطق معرفی کند در جدول (۵) نشان داده شده است

جدول ۵: اعضای هیأت علمی مرکز

منطقه	تعداد اعضای هیأت علمی قوی
توسعه یافته	۳
نسبتاً محروم	۲
محروم	۲

- میانگین دقیق تعداد اعضای هیأت علمی قوی برای هر یک از مناطق بهترتیب عبارتـست از: ۳/۲۵ و ۲/۴۶ و ۲/۱۴ که اعداد فوق ابتدا گرد شده و سپس در جـدول (۵) قرار داده شدهاند

- میزان منابع مالی مورد نیاز متقاضیان ایجاد و توسعه مراکز و آموزشگاههای کارآفرینی در یک طیف پنج گزینه ای ۰تا ۵میلیون تومان، ۵تا ۱۰ میلیون تومان، ۱۰تا ۱۵ میلیون تومان، ۱۵تا ۲۰میلیون تومان و از ۲۰ میلیون تومان به بالا(برای مناطق مختلف مورد سؤال واقع شده بود که نتایج حاصل از دادههای پرسشنامه در جدول (۶) نشان داده شده است

جدول ۶: منابع مالی متقاضیان کارآفرین

منطقه	میزان منابع مالی مورد نیاز
توسعه یافته	۱۹/۰۰۰/۰۰۰
نسبتاً محروم	۱۶/۰۰۰/۰۰۰
محروم	۱۳/۵۰۰۰/۰۰۰

- لازم به ذکر است که به هر یک از گزینههای فوق نمره ۱تا ۵داده شده است. میانگین اعداد بهدست آمده از دادههای پرسشنامه در این مورد برای هر یک از مناطق به ترتیب عبارت است از:۳/۷۹ و ۳/۱۸ و ۲/۷۱ محاسبه میزان دقیق منابع مالی مورد نیاز برای هر منطقه از فرمول زیر استفاده گردیده است

$$\text{میزان دقیق منابع مورد نیاز} = \frac{\text{حد بالای طبقه محاسبه شده} \times \text{عدد محاسبه شده به‌عنوان میانگین نظرها}}{\text{شماره طبقه محاسبه شده}}$$

منطقه توسعه یافته =

$$\frac{۳/۷۹ \times ۲۰/۰۰۰/۰۰۰}{۴} = ۱۸/۹۵۰/۰۰۰ \simeq ۱۹/۰۰۰/۰۰۰$$

منطقه نسبتاً محروم =

$$\frac{۳/۱۸ \times ۲۰/۰۰۰/۰۰۰}{۴} = ۱۵/۹۰۰/۰۰۰ \simeq ۱۶/۰۰۰/۰۰۰$$

منطقه محروم =

$$\frac{۲/۷۱ \times ۱۵/۰۰۰/۰۰۰}{۳} = ۱۳/۵۵۰/۰۰۰ \simeq ۱۳/۵۰۰/۰۰۰$$

- امکانات و تجهیزات فیزیکی و فنی مورد نیاز متقاضـی ایجاد و توسعه مراکز و آموزشگاههای کارآفرینی برای هر یک از مناطق مورد پرسش قرار داده شده .است نتایج حاصل از دادههای پرسشنامه در ایـن خـصوص در جدول (۷) نشان داده شده است :

جدول ۷: امکانات مورد نیاز متقاضی کارآفرینی

منطقه / عامل	توسعه یافته	نسبتاً محروم	محروم
مساحت ساختمان آزمایشگاه به متر مربع	۲۶۱	۲۱۸	۱۹۰
حداقل تعداد کلاس	۴	۴	۳
مساحت سالن کنفرانس به متر مربع	۱۱۴	۹۱	۸۰
تعداد رایانه	۱۱	۷	۷
امکانات کمک آموزشی (اورهد، دستگاه کپی و ...)	زیاد	متوسط	کم

- میانگین دقیق اعـداد بـهدسـت آمـده از دادههـای پرسشنامه در خصوص هر یک از عوامل به شـرح زیـر است:
مساحت ساختمان آموزشگاه به متر مربع در هر یک از منــاطق بــه ترتیــب ۲۶۱/۴۲ و ۲۱۸/۲۱ و ۱۹۰/۳۵ است

- حداقل تعداد کلاس در هر یک از مناطق به ترتیب ۴/۴۶ و ۳/۵۳ و ۳/۲۱ مساحت سالن کنفرانس به متر مربع در هر یک از مناطق به ترتیب ۱۱۴/۴۲ و ۹۰/۵۷ و ۸۰/۲۸؛ تعداد رایانه مورد نیاز برای هر یک از مناطق به ترتیب ۱۰/۸۹ و ۷/۳۵ و ۶/۶۴ کلیه اعداد فوق ابتدا گرد شده و سپس در جدول (۷) قرار گرفتهاند. نتایج حاصل از دادههای پرسشنامه در مورد امکانات کمک آموزشی نیز حاکی از آن است که امکانات کمک آموزشی در هر یک از مناطق بهترتیب عبارتست از: در منطقه توسعه یافته تقریباً باید کلیه امکانات کمک آموزشی وجود داشته باشد؛ در منطقه نسبتاً محروم این امکانات بایددر حد متوسط وجود داشته باشد؛ و در منطقه محروم وجود امکانات آموزشی در حد کم کفایت می کند

نتیجه گیری و پیشنهادها

- در گذشته هنا افس یها ی شایع بود که کارآفرینـان دارای ویژگیهای ذاتی هستند که همراه با آنان متولد میشود. این ویژگیها شامل ابتکار، روحیه تهـاجمی ، تحـرک، تمایل در بکارگیری ریسک، توان تحلیلی و مهارت در روابط انسانی است. ،
-

- بنابراین مفروضه اساسی افسانه این بود که کارآفرینان از طریق آموزش، پرورش نمییابند، درحالیکه امروزه کارآفرینی به عنوان یک رشته علمی مورد شناسایی قرار گرفته و فروپاشی این افسانه قدیمی را به دنبال داشته است. رشته علمی کارآفرینی، همانند تمام رشته های دیگر دارای مباحث، مدلها، فرایندها و قضایایی (cases) است که نه تنها ـه باید دانش مربوط به آنها کسب شود، بلکه باید مهارتها و کارکردهای آن بهصورت عملی آموزش داده . شود

- اگر چه در زمینه کارآفرینی و توسعه آن در کشور، مراکز کارآفرینی در قالب طرح توسعه کارآفرینی در دانشگاه)ها کاراد(ایجاد شده اند، اما این مراکز بهطور عمیق و واقعی به آموزش کارآفرینی نپرداخته اند و در کنار فعالیتهای ترویجی و پژوهشی خود، نیم نگاهی هم به آموزش کارآفرینی داشته اند که این آموزشها نیز عمدتاً از عناوین درسی رشتههای مدیریت و اقتصاد بوده است. اگر قرار است کارآفرینی بـ عنوان موتور توسعه اقتصادی در کشور نهادینه شود، نیازمند ایجاد و توسعه مراکز و آموزشگاههای کارآفرینی در سطح دانشگاهها، مدارس و مراکز فنی و حرفه .ای ه

- این تحقیق که نتایج آن در قالب مقاله ارائه گردید درصدد استخراج شرایط احراز صلاحیت متقاضیان ایجاد و توسعه مراکز و آموزشگاههای کارآفرینی دولتی و خصوصی است. از اینرو پس از مطالعه ادبیات نظری تحقیق و مطالعه تطبیقی ۱۰ مرکز و آموزشگاه موفق کارآفرینی در جهان، از طریق مطالعه میدانی، مدل شرایط احراز صلاحیت متقاضیان ایجاد و توسعه ،این مراکز شامل
- حداقل میزان تحصیلات،
- سابقه نوآوری
- از نظر سابقه ارائه طرح جدید،
- ارائه محصول یا خدمت جدید،
- ارائه روش جدید انجام کار و ایجاد شرکت ،
-

- میزان دارا بودن ویژگیها)ی کارآفرینانه میزان بـه تحمل ابهام، کانون کنترل درونی، پشتکار، اعتمـاد نقـس و ریـسک (پـذیری ، میـزان دورههـای آموزشـی گذرانـده شـده)مـدیریت، رایانـه، زبـان انگلیـسی و (کارآفرینی ، تعداد نیروی انسانی خبره و اعضای هیأت علمی قوی در اختیار، میزان منابع مالی مـورد نیـاز، و امکانات و تجهیزات فیزیکی و فنی)مساحت سـاختمان آزمایـشگاه، حـداقل تعـداد کـلاس، مـساحت سـالن کنفرانس، تعداد رایانه، امکانات کمک آموزشی(مـورد نیاز متقاضیان ایجاد و توسعه مراکز و آموزشـگاههـای کارآفرینی برحسب سه منطقه توسعه یافته، نسبتاً محروم و محروم استخراج گردید

- . با توجه به اطلاعات و یافتههایی که در طول این تحقیق به دست آمد پیشنهاد میگردد به منظور موفقیت آموزش کارآفرینی و پرورش کارآفرینانی که موتور توسعه اقتصادی کشور را فعالتر کنند، تحقیقات آتی حول محورهای زیر : صورت گیرد
- ـ طراحی مدل اندازهگیری اثربخشی دورههای آموزشی بر گزار شده از سوی مراکز و آموزشگاههای کارآفرینی پس از تأسیس؛
- ـ بررسی شرایط و ویژگیهای مدرسان مورد استفاده در این مراکز و آموزشگاه ها
- ـ بررسی امکانپذیری برقراری ارتباط بین این مراکز و آموزشگاهها با صنعت
- ـ بررسی حمایتهای مالی دولتی و غیردولتی برای تاسیس مراکز و آموزشگاههای کارآفرینی؛
- ـ بررسی حمایتهای مالی دولتی و غیر دولتی برای فارغالتحصیلان مراکز و آموزشگاهها.ی کارآفرینی امید است این تحقیق راهگشای کوششهای سازمان یافتهتر و گستردهتر در خصوص توسعه کارآفرینی در .کشور باشد
-